

майстори е обречен на икономическа смърт и трябва да закрие кепенците на работилницата си.

Имахме такъв случай. Наша сътрудничка от отдела за износа допуска грешка. Потвърждава заявка на фирма във ФРГ, че ще ѝ доставим голямо количество болтове по 24 шилинга за сто броя. А заводската им себестойност е 27 шилинга. Компютърът хваща грешката ѝ, когато вече са доставени десет тона, и бие тревога. Какво да правим, когато думата е дадена? Не можем да спрем доставката. А от сделката явно губим. Сътрудничката се обажда на западногерманската фирма не да прекрати доставката, а да обясни собствената си грешка. От фирмата я разбират. Те не се отнасят към нея с прословутото: „Къорав карти не играе“ и сами определят цена, по-висока от заводската себестойност.

Разбира се, тези честни взаимоотношения са двупосочни. И ние отстъпваме, когато някоя фирма допусне грешка спрямо собствените си интереси. Така се създава зона на доверие, на етичност и добра воля.

– Какъв най-важен урок може да се извлече от опита и практиката ви?

– Много са уроците. Но най-важното е един стопански ръководител да бъде с развързани ръце, да има самостоятелно мислене, да бъде честен във взаимоотношенията си с партньорите и да решава бързо всеки възникнал въпрос... Океанът на мениджърството е безбрежен. Който владее навигацията на производството и търговията и е обърнат с лице към новостите, че участва в световното състезание, което се нарича „глобализация“ или интеграция...

IXX

Получавам оферти и от други собственици на наши фирми в чужбина („Машиноекспорт“ за „Рьоперверг“ – ФРГ, „Транскомплект“ за строителните обекти в Африка). Това ме кара да се захвана по-сериозно с проучвателната дейност.

Ако до средата на 1987 г. не знам почти нищо за задграничните ни дружества, след запознаването ми със „СЕТЕФ“ и „Нойнкирхен Шраубенверк“ вече съм посветен, че България има производствени и търговски анклавни в почти всички развити капи-

талистически страни. В някои съществуват открито, а в други – прикрито зад паравана на чужди фирми и лица. „Ние регистрирахме фирма и в САЩ, в град Малборо – споделя някак дискретно генералният директор на НПО „Технология на металите“. – По-нататък може да ви изпратим да популяризирате и нейната дейност.“

Научавам още, че дружествата се раждат от венчавката на Държавна сигурност със стопанските обединения и се отглеждат под лозунга „За качествено нов растеж в икономиката“. Мъчат се да играят ролята на т. нар. „втори пазар“ за специални забранени стоки по линията на икономическото ни разузнаване. Общото им ръководство се осъществява от партийно-държавната комисия за научно-техническа политика, а частното – от Министерството на външната търговия, банките и съответните стопански и външнотърговски обединения, които са инвестирали капитали в тях.

Колкото и да се ровя в нормативните документи, не откривам нищо, което да урежда правата, задълженията и отговорностите на задграничните предприятия. В Правилника за стопанската дейност, приет с постановление № 64 на Министерския съвет (18 декември 1987 г.) за тях няма нито дума. Нищо не се споменава и в Закона за единния държавен план за научно-техническо и социално-икономическо развитие на НР България през деветата петилетка (1986–1990 г.). Те сякаш са извън закона и това е добре дошло за бъдещото им тотално разграбване.

Макар и извънбрачни (нека си послужим с тази дума от Семейния кодекс), дружествата ни са здраво вилетени в планоурегилиращите функции на държавата. Вярно е, че те са регистрирани в чуждестранни съдилища и действията им изцяло са съобразени с правните норми на съответните страни. Вярно е, че по силата на обстоятелствата са принудени да играят само по правилата на пазарната икономика. Но вярно е също така, че държавата ни нито за миг не ги изпуска от очи. Тя е отворила за тях задължителен регистър в Министерството на външната търговия (по-сетне Министерство на външноикономическите връзки). Създаде е отдел „Задгранични дружества“. (По-сетне той ще прави опити да прерасне в управление.) Въвела е разрешителен режим за инвестициите в чужбина. Задължила е директорите да изпращат копия от ежегодните си отчети и баланси. Казано накратко – от кръстоската между плановата и пазарната

икономика държавата ни се стреми да композира невиджано и нечувано същество.

Особено силен и безкомпромисен е контролът. Още с възникването си дружествата ни стават мишена на четворен контрол. От една страна, под прицел ги държат собствениците им в България. От друга – Министерството на външната търговия. От трета – Комитетът за държавен и народен контрол. От четвърта – Държавна сигурност. (Този контрол при либерализацията след 10 ноември напълно изчезва.)

Заместник-председателят на Комитета за държавен и народен контрол Емил Божанов ми предоставя информацията от проверката на дейността на задграничните ни дружества, осъществена от КДНК и Министерството на външноикономическите връзки. Информацията е с дата 13 юли 1988 г. и с гриф „За служебно ползване“.

От обобщените данни се вижда, че през 1980 г. задграничните ни дружества са били 45. Към края на 1980 г. те са вече 150. (А към края на 1989 г. са над 300.) Като отличници са посочени дружествата „БКС-ЛТД“ – Англия, „Булхим“ – Италия, „Конор“ и „Ардек“ – Швейцария, „Индимпекс“ и „Булгарфрукт“ – ФРГ, „Данюбекс“ – Франция, „Марекс“ – Испания, „Глобфийш“ – Нигерия и др. Като двойкаджии са посочени дружествата „Бумекс“ и „Бизиком“ – САЩ, „Технимар-Минералимпекс“ – Гърция, „Трансжардан“ – Йордания и др. Дебело се подчертава, че дружеството на „Хахлайтнер-Профипалст“ – Австрия, закупено от стопанското обединение „Пластхим“ и ТД „Химимпорт“, е фалирало и е донесло загуба на страната в размер на близо 20 милиона щатски долара.

В информацията нищо не се споменава за Европейския център за лаярна техника „СЕТЕФ“ – Франция, и за Завода за скрепителни елементи „Нойнкирхен Щраубенверк“ – Австрия, и аз не мога да разбера КЪДЕ СА ТЕ в общата класация – дали в графата на отличниците или в графата на двойкаджиите.

Отделено е място и за състоянието на „Рьоперверг“ в град Фирзен – ФРГ, там, където се стягам да замина. Дружеството е закупено през 1982 г. от „Машиноекспорт“ и Минералбанк за 7 537 000 валутни лева и до края на 1987 г. е успяло да възвърне четири милиона и 150 хиляди от тях. Как? Това е въпросът, който се каня да разчопля при посещението си във Фирзен. В тази насока вече съм разговарял с директора Алексиев при една

от визитите му в България. Той ми е подсказал, че възстановяването на вложения капитал не се дължи на усъвършенстването на леярската техника, а на новото производство на многофункционални металорежещи машини с цифрово-програмно управление (така наречените ЦЕНТРИ), които се търсели на пазара.

В информацията се споменава за някакво решение на Политбюро на ЦК на БКП от 5 април 1988 г. за преустройство на външноикономическата сфера. Цитира се основният принцип на това преустройство, че „стокотриизводителят единствен или право да решава в каква форма да реализира преките си връзки с международния пазар. Научавам още, че Политбюро възлага на Министерството на външноикономическите връзки да решава всички въпроси, свързани със създаването и дейността на задграничните дружества с българско участие. Не е излишно да се знае, че по това време министър на външноикономическите връзки е Андрей Луканов, първи заместник-министър Христо Христов и заместник-министър Георги Пирински).

Емил Божанов ми предоставя и една друга информация (за служебно ползване, екз. 31) „за състоянието и перспективите на инженеринговата дейност на НРБ зад граница“. Това е една проверка на КДНК за задграничното строителство на България. От нея разбирам, че инженеринговите ни организации са осигурили на държавата през 1986–1987 г. 943 милиона валутни лева. Успели сме да продадем цели комплексни обекти. Предвижда се до 1990 г. валутните постъпления от строителството на подобни обекти да бъдат два милиарда и 700 милиона лева. Разбира се, в тази разгръщаща се дейност негативно влияе влошената платежоспособност на партньорите ни от развиващите се страни.

И в тази информация са посочени отличниците („Телеком“, „Биоинвест“, „Интрансмаш“, „Машиноекспорт“) и двойкаджиите („Транскомплект“, „Булгаргеомин“, „Агрокомплект“, „Техноимпорт-експорт“, „Технокомплект“). Директно се критикува субективният фактор, като се дава отрицателен пример с обекта „Джими-бишу“ в Кувейт. Там са извършени две проверки – едната през 1985, а другата през 1987 г. Първата установила, че са изразходвани два пъти повече валутни средства от договорените и са причинени щети в размер на 6 102 000 долара. Директорът Цанев незабавно е уволнен дисциплинарно, а главният счетоводител Тодор Тиловски е предаден на прокурора и е осъден на 12 години затвор.

При втората проверка се оказало, че нещата не са се променили. Новоназначените обектови ръководители не са разбирали и бъкел от работата си. Те дори не са положили усилия да се запознаят с местното законодателство. Загубите при тях са се увеличили с още два милиона долара. Сега КДНК обвинява пряко генералния директор на ИСО „Транскомплект“ Герасимов и му налага наказание „уволнение“. (По това време контролните органи имат не само установяващи, но и наказващи функции.)

Двете информации са обсъдени на съвместно заседание на ръководствата на Министерството на външноикономическите връзки и председателството на КДНК, състояло се на 18 юли 1988 г. Двойкаджките Марин Джерманов („Техноекспортстрой“), Никола Карабойчев („Булгаргеомин“), Коста Диамандиев („Агрокомплект“), Цоко Кривирадев („Технокомплект“) и Благой Русинов („Техноимпорт-експорт“) са порицани. („Довели са до влошаване на икономическите резултати и финансовото състояние на организациите през последните години.“) А отличниците са похвалени...

Разработени са и мероприятия за съвместна контролна дейност на министерството и комитета, подписани от Андрей Луцканов и Георги Георгиев.

Запознавайки се с информацията и със съвместните начинания, виждам, че задграничните дружества заемат важно място във външноикономическите ни връзки. Тяхната дейност е предмет не само на чести обсъждания, но и на чести осъждания. В подготовката за отразяване на работата им прехвърлям много документи на Центъра по външна търговия и конюнктура. Приятно ме изненадват многобройните прогнозни разработки за развитието на международните пазари до 2010 г. По същество това са проникновени научни трудове в областта на машиностроенето, електронноизчислителната техника, информатиката и комплексната автоматизация, които дават възможност на всеки заинтересован да проникне в бъдещето.

Но в разгара на подготовката ми Централната контролно-ревизионна комисия на БКП започва да ме дъвче заради публикацията ми „Корупция, облечена във власт“ и всичките ми усилия отиват на вятъра. Възможността да отворя нова страница за журналистическите си разследвания се посича от гилотината на репресията. Изведнъж ставам вестникар под карантина, на когото му е забранено да пише.

Чак след 10 ноември се връщам към темата за нашите задгранични дружества и разбирам, че разрухата, обхванала цялата страна, е разпростряла усойната си сянка и върху тях.

Научавам, че апетитната хапка СЕТЕФ е глътната от немската фирма BBS. Германците просто са закупили българските дялове и са станали абсолютни собственици. Веднага след това са обновили и разширили производството. Те са засвидетелствали дълбоко уважение към създателите на метода на леене с противоналягане академик Ангел Балевски и проф. Иван Димов, като са ги обявили за консултанти и са им дали голямо възнаграждение. (Ангел Балевски е споделял, че благодарение на хонорара е успял да задържи стандарта си на прилично равнище.)

Печална е съдбата на завода за скрепителни елементи „Нойн-кирхен Шраубенверк“ в Австрия. Големият инженер и икономист Марко Марков, от когото искрено съм се възхищавал и за когото съм писал очерци и репортажи, неочаквано е уволнен и на негово място е назначен никому неизвестният Гергински. Новият директор се явява в образа на ликвидатор, а не на съзидател. За нула време изхарчва всички оборотни средства за суровини и материали, уж да се предпази от очакван скок на цените. Влошава качеството на болтовете (австрийските власти веднага му отнемат знака А). Изгубва повечето от пазарите на фирмата. В същото време постоянно иска свежи пари от София като компенсация за неспособността си. Проспериращото предприятие при инж. Марко Марков стига до фалит при Гергински. От това се възползва обшината на Ноенкирхен, която го приватизира.

Много наши фирми в чужбина имат почти същата злочеста съдба. Но преди да фалират и да преминат в чужди ръце, те се превръщат в перачници на пари. Ние вече знаем за 350-те милиона долара, осигурени от правителството на Андрей Луканов за задграничните ни дружества. Знаем и за обяснението му, че в това „няма нищо незаконно, защото да продаваш навън, трябва да инвестираш в създаването на търговска, сервизна и производствена инфраструктура“. Знаем и за констатацията на Димитър Попов, че парите са потънали вдън земя. Фирмите, които са ги получили, веднага след това някак организирано са фалирали.

За да се стигне до това безнаказано грабителство, още през 1989 г. се предприемат някои мерки. През януари Тодор Живков като председател на Държавния съвет подписва УКАЗ № 56

ЗА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ. Новият нормативен документ туря кръст на сковаващия дотогава ПРАВИЛНИК ЗА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ, приет от Министерския съвет в края на 1987 г. и просъществувал само 12 месеца. Александър Томов, тогава съветник на министър-председателя Георги Атанасов, по-сетне заместник-председател на Висшия партиен съвет на БСП, а още по-сетне учредител и несменяем ръководител на Евролевицата, възторжено го окачествява като „УКАЗ НА ИНТЕРЕСИТЕ“, защото за пръв път от изграждането на социализма той либерализира българската икономика и активизира частния капитал. Указът дава старт на приватизацията и осигурява известна самостоятелност на фирмите. Развързва им ръцете за външноикономическа дейност, като премахва вкаменените табути на безбройните разрешения от страна на държавата.

„Чрез указа започва разграбването“ – твърди Ана Халачева в една статия във вестник „Слово“. И може би е права. Защото като с гумичка указът изтрива всички форми за контрол. Съвместните начинания на Комитета за държавен и народен контрол и Министерството на външноикономическите връзки минават „Към дело“. Много от стопанските формирвания, занимаващи се с външнотърговска дейност, захлопват вратите си или се преобразуват в еднолични търговски дружества. Прекъсва се пъпната връзка между тях и предприятията им в чужбина. С една реч – настъпва пълна либерализация (разбирай хлабавизация). Врѣх на всичко е разтурянето на Комитета за държавен и народен контрол и на Министерството на външноикономическите връзки.

При това положение Андрей Луканов и Илко Ескенази внасят предложение за изменения на Указ 56. С тях те въстават срещу административния произвол, за да отворят път за разбойническия произвол.

Разграбването на задграничните дружества става с мощната подкрепа на правителството на Андрей Луканов. Кабинетът на Димитър Попов се мъчи да спре насилственото им погубване. Създава правителствена комисия (Заповед № Р-56 от 21 март 1991 г.) начело със заместник-председателя на Министерския съвет Димитър Луджев, като ѝ възлага да провери какви задгранични инвестиции са прахосани от нашите фирми в чужбина. В процеса на работата комисията получава много сигнали за финансови злоупотреби. Това я подтиква да разшири дейността си. Първо тя

иска предварителна информация от генералните директори на стопанските обединения за работата на дружествата им в чужбина. От това настъпване по мазола скачат много ръководители. Как? Защо? Пак ли ще се връщаме към стагнацията на тоталния контрол? Съпротивата им се изразява в наглия отказ да дават информация. Някаква си правителствена комисия ще им се бърка в работата. Хайде, де! Та те вече нормативно са царе на своите обединения и не са длъжни да дават отчет на никого. Още повече пък да подлагат собствената си гърбина под ударите на контрола. Така повече от 40 дружества буквално се изплъзват от исканата информация. („Микропроцесорни системи“ – Правец, „Булгаргеомин“, „Електроинвест“, „Металолеене“, „Булгаркооп“, „Хемус“, „Коопинженеринг“ и др.).

Комисията е принудена да тръгне по дългия път на финансовите ревизии някак на тъмно, при това без авансова ориентировка. И тук тя прави една погрешна стъпка – както ще признае няколко години след това проф. Тодор Вълчев. Вместо да обхване последните една-две години, когато стават почти явните разграбвания, по предложение на министъра на финансите Иван Костов тя разширява периода на проверките до 1986 г. и по този начин удължава работата си. По отношение на Българската външнотърговска банка проверителите стигат до грубото заключение, че всички записвания по книгите на банката са извършени правилно. „Има си хас да не е така! – възкликва Тодор Вълчев. – Въпросът е, като са изтекли парите навън, в чии джобове са влезнали. Закупена ли е стока, построени ли са заводи, регистрирани ли са задгранични фирми, или са попаднали в нечия лична сметка. Това означава не само да се констатира фактът на превода, но и да се попитат съответните чужди банки: „Вие тези пари получихте ли ги, за какво ги получихте, кому ги предадохте? „Такова засичане на съмнителните операции не е направено.“

При това разтягане във времето на ревизиите, до изтичането на мандата ѝ, комисията на Димитър Луджев не успява да стигне до крайната си цел. Все пак смогва да подготви информация за междинните резултати. Внася я в правителственото деловодство, но поради предстоящите избори за Обикновеното народно събрание (36-ото) тя не попада в дневния ред.

Вероятно Димитър Луджев е упорит като териер. Защото веднага след изборите, спечелени от СДС, вече като министър

на отбраната внася обширен доклад по въпроса (близо 70 страници с много приложения). Докладът е адресиран до министър-председателя Филип Димитров. В него Луджев признава „сложността на материята“ и „изключителните трудности, съпътстващи проверките“. „За да се получи пълна и реална картина за дейността на задграничните ни дружества, трябва да се изчакат резултатите от ревизиите“ – смята авторът. Той се спира на нормативните главоблъсканици, които допринасят за безконтролното изтичане на валутни средства от страната.

„Ако сега направим равностетка на периода от 1 януари 1989 г. – пише в доклада си Димитър Луджев, – ще се наложи категоричния извод, че съзнателно или не в продължение на повече от две години практически не съществува контрол и няма абсолютно никакви ограничения от страна на държавата при инвестиране на средства в чужбина. Създадени бяха не от друг, а от самата държава условия за безконтролно и ненаблюдавано от българските фискални органи изтичане на валутни средства, а оттук – национален доход зад граница. По този начин засега без отговор остават въпроси, които нашата общественост с право задава – за това кой и как пере „мръсни пари“, за бързото нарастване на валутния дълг, за рязкото намаляване на валутните резерви на страната по време на управлението на двете правителства на г-н Луканов...“

Димитър Луджев констатира по-нататък, че правителството напълно е загубило контрола върху СРЕДСТВАТА И ИМУЩЕСТВАТА на българските задгранични дружества. Получава се парадокс – държавните фирми оперират с държавни средства, а при изразходването им се съобразяват единствено с решенията на управителните си съвети. Или още по-точно – в много случаи генералните директори се разпореждат с повереното им имущество и с валутните средства по свое лично усмотрение и интерес.

Луджев не изключва възможността безпроблемно да се превърлят валутни средства в задграничните дружества, които да не се отразяват в балансите на съответните държавни фирми, а също така да не се превеждат в страната печалбите на задграничните дружества. Той описва механизма на създаването на паралелни частни фирми, които присвояват деловите връзки, парите и клиентите на държавните фирми. „В момента – посочва докладчикът – средната стопанска номенклатура съзнателно провежда линия за обезкръвяване на държавните фирми чрез

прехвърляне на печеливши дейности и специалисти в частния бизнес. „Той дава и конкретни примери с „Изотимпекс“, „Инсист“, „ИНКО“, „Пимекс“, „Булгаргеомин“, „Тератон“ и др., в които са нарочени много частни дружества, които обсебват печелившата стопанска дейност и провокират фалити на авторитетни доскоро държавни организации. „От страната постоянно бягат капитали към задграничните дружества – отбелязва Димитър Луджев, – а печалби не се връщат в България. Любопитното е, че точно от страните, където емигрират нашите капитали, получаваме държавни валутни заеми.“

Димитър Луджев предлага на министър-председателя Филип Димитров да се възстанови работата на комисията и тя да стане постоянно действаща. Предлага още „в състава ѝ да бъдат включени висококвалифицирани специалисти“. Настоява комисията да получи правомощия да контактува и да иска помощ от Интерпол, от националните служби за сигурност и другите институции в страните, където съществуват факти и съмнения за извършени стопански престъпления от български физически и юридически лица.

Няколко дни след това Димитър Луджев изпраща на Филип Димитров и едно допълнение, с което настоява съветникът в Министерския съвет Васил Владимиров да бъде незабавно освободен. Той е предприел акция за прехвърляне на архива на бившия отдел „Задгранични дружества“ от бившето Министерство на външноикономическите връзки в Министерския съвет. При това прехвърляне изчезват важни документи. Няма я например Книгата за постъпленията и разходите на задграничните дружества. Г-н Владимиров е лично заинтересован. Той носи отговорност за състоянието на някои фирми, тъй като години наред беше началник на този отдел и пряко изпълняваше указанията на своите преки началници – министърът Христо Христов и Андрей Луканов, от които се ползваше с абсолютно доверие...

Кой знае защо, Филип Димитров не се възторгва от предложението на Димитър Луджев да се възстанови работата на комисията и тя да стане постоянно действаща. Той изпраща доклада с приложенията в прокуратурата. А прокуратурата препраща тези документи на следствието. Следствието пък като с кламер ги прикачва към следственото дело № 4 за стопанската разруха.

И с това май работата приключва...

Димитър Луджев се чувства засегнат от поведението на министър-председателя. За него закриването на комисията и смес-

ването на конкретните случаи на вини с общите е добре обмислен ход. Та нали по този начин всичко ще се удави в мътния поток на колективната безотговорност! Като наранено животно той ще нададе вой в гората от вестници, че действието е предварително пресметнато и режисирано, за да се осъществи опелото на истината около прането на пари.

Но шумотевицата около безбройните гафове на правителството на Филип Димитров, появата на „люспи“ и „мравки“ в СДС и разпадът на крехкото му парламентарно мнозинство ще заглушат воплите му...

Десетина години след тези събития прелиствам някои ревизионни актове, споменати от Димитър Луджев, и се сблъскам с такова грабителство, каквото не е имало дори по времето на варварските нашествия. Стопанските организации и задграничните дружества като подгонени са бързали да се освободят от паричните си наличности. За нула време (1989, 1990 и 1991 г.) те изпразват сейфовете си като хамбари през пролетта, без да зачат правила и закони. При това бързане се спъват и падат в пропастите на несъстоятелността и фалита. Техните останки служат за тор на безброй частни фирми.

Ето да вземем ревизионния акт на ДФ „Изотимпекс“. Той е пълен с драстични примери, които биха привлекли вниманието на всяка прокуратура (без нашата, разбира се).

Фирмата (по-точно е да се каже, генералният директор Любомир Савов Витанов и главният счетоводител Иван Николов Димчев) пропилява милиони левове, долари и марки за щяло и нещяло, без да се търси възвръщаемост.

На 18 април 1990 г. упълномощеният представител на „Изотимпекс“ Георги Иванов Галев подписва в Мадрид договор с упълномощения представител на испанската фирма „СОМЕЛС“ Енрике Санхил Алонсо за създаване на смесена търговска организация „Изотимпекс-Иберия АД“, наричана накратко „ИИ-АД“. Предметът ѝ на дейност е „покупки, внос, посредничество и препродажба на изделия, доставяни от „Изотимпекс“. Дружественият ѝ капитал е десет милиона пезети, разпределени по равно по 50 на сто за всяка една от страните.

Двамата пълномощници Георги Галев и Енрике Алонсо се регистрират в испанския съд като директори на „ИИ-АД“.

„Изотимпекс“, верен на поетите задължения, веднага превежда своя дял от капитала в размер на 5 000 000 пезети, равняващи се на 1 250 000 долара. Но испанският партньор се тутка при изпълнението на своя ангажимент и с голямо закъснение неохотно внася само 25 на сто (1 250 000 пезети).

Дружеството започва да работи на тъмно. В разрез с всички закони на Кралство Испания и на Република България то потъва сякаш в нелегалност. „Изотимпекс“ няма представа какво става с дружеството (дали е на зелено или на червено) и командирова своя делегация (инж. Божидар Иванов Попов, Евгени Йорданов Михайлов и Райна Димитрова Стефанова) за проверка на място.

Двамата директори Енрике Алонсо и Георги Галев посрещат враждебно хората от София, отхвърлят пълномощията им и не им позволяват да се ровят в архива. Защо ли? Много просто – защото се оказва, че са опапали (разбирай присвоили) целия основен и оборотен капитал. При това положение „Изотимпекс“ отнема мандата на Георги Галев. Но „кел файда“ – както казват турците. С награбеното Галев заминава за Австрия и там регистрира своя частна фирма.

Много валутни средства изчезват от представителството на „Изотимпекс“ в Куала Лумпур, Малайзия (от 1990 г. то е превърнато в холдингова фирма). Първият превод е от 30 ноември 1988 г. в размер на 500 000 долара, осъществен от банка „Електроника“ – София, чрез Москову Народни Банк – Сингапур. Вторият превод в размер на 800 000 долара е осъществен по същия начин на 22 март 1990 г. А третият от 500 000 долара се извършва от Строителната банка пак чрез Москову Народни Банк.

По нареждане на генералния директор Любомир Витанов част от тези преводи се използват не по предназначение. 155 000 долара се прехвърлят на българо-американската фирма „Корпекс“ за покупка на къща, 153 000 долара се прехвърлят на фирма „Джакуел“ в Хонконг, а 115 000 са дадени на заем на частната фирма „Ла Грота“ в Берлин.

Къде са отишли останалите 1 377 000 долара не е известно (те не са заприходени, нито пък са отчетени). Не е известно и дали е върнат борчът. (Банковите извлечения са изчезнали или съзнателно са унищожени.) Но е известно, че ръководителят на представителството (холдинговата фирма) Иван Доцов е напуснал Югоизточна Азия и се е прехвърлил в Централна Европа, като е станал президент на собствена фирма във Виена.

През лятото на 1990 г. генералният директор на „Изотимпекс“ Любомир Витанов взема под наем един самолет Фалкон-200 и заедно с трима служители пътува по маршрута „София–Зимбабве–Мозамбик–ЮАР–Замбия–София“. Това удоволствие излиза на държавата 1 007 494 лева (фактура № 69100004) плюс 5168 долара командировки. Самолетът му харесва и той решава да купи един от същата марка. За целта сключва договор с дружествата „Фалкон Интернешънъл“, регистрирано в Женева, и с „Дасаулт Ейвиейшън“, регистрирано в Париж. По договора швейцарската фирма е производителят, а френската – доставчикът. Самолетът е оценен на 5 598 100 щатски долара. Прието е да се изплати на лизингови вноски. До пълното му изплащане френското дружество си запазва правото на собственост, а след това машината ще се прехвърли на купувача за 10 долара.

Първоначалната вноска е 987 900 долара (15 на сто от цената на покупката). След нея „Изотимпекс“ превежда и първата лизингова вноска в размер на 504 000 долара. Успява да внесе и втората – 528 686 долара. Но при третата закъсва и я просрочва. Френската фирма веднага прекратява договора „поради нарушение“ и си прибира самолета. Така на вятъра отиват близо два милиона долара...

Ревизионните актове са пълни с подобни безсмислени или умишлени разходи. „Балканфикс“ в Лондон (собственик на Български морски флот) превежда на португалски гражданин 200 000 английски лири дялов капитал за образуване на смесена фирма. Преводът е осчетоводен и документиран по всички правила на сметководството. Но какво от това, като парите ги няма. Изчезнали са в нечий бездънен джоб. Няма го и планираното задгранично дружество.

Ръководителят и главният счетоводител на група обекти на „Телекомплект“ в Кувейт дават на кувейтски гражданин 35 000 динара, равни на 2 662 000 лева. Няма никакви документи, от които да се види за какво са дадени тези пари. В Германия по този фантомен начин „Телекомплект“ брой на мароканския гражданин Мохамед Кермуди 1 235 000 германски марки...

Прави ми впечатление, че всички тези „разходи“, преобразувания, тайни приватизации, прахосничества и пр. стават по едно и също време – 1989, 1990 и 1991 г., когато министър-председатели са Георги Атанасов и Андрей Луканов...